

Nr 363

Av herr Petersson m. fl., angående kronans fiskerätt i Torne älv.

(Lika lydande med motion nr 289 i Första kammaren)

I Tornedalen, landets gränsbygd mot öster, har frågan om utkomst och försörjning åt en inte alltför utglesad befolkning ett speciellt riksintresse. Tornedalens näringsliv kämpar för närvarande med utomordentliga svårigheter. Detta kan utläsas bl. a. av den fortgående befolkningsminskningen i tornedalskommunerna.

Riksintresset för Tornedalen har resulterat i den s. k. tornedalsutredningen och 1962 års riksdagsbeslut i anledning av utredningens betänkande. En förnyad samlad översyn av Tornedalens försörjningsfrågor framstår troligen snart som oundgänglig om ett rimligt befolkningstal skall kunna få sin försörjning i denna viktiga gränsbygd.

Befolkningen i Tornedalen har icke heller av kronan tillerkänts samma rättigheter som för befolkningen i andra delar av landet anses självklara. Som regel gäller fortfarande i svensk lagstiftning hälsingelagens stadgande: »Nu skall man själv råda över sina fiskevatten. — — — Den äger vatten, som land äger, så framt det ej med köp gått undan.»

Genom dom i högsta domstolen nyligen har Vitsaniemi byamän i Hieta-niemi socken frånhänts äganderätten till laxfiske i Torne älv. Trots att både häradsrätt och hovrätt tillerkänt byamän fiskerätten och beslutet i högsta domstolen avgjorts med fyra röster mot två finns i rättsfrågan ingenting mera att göra. Domen torde också få anses prejudicerande för övriga delar av Torne älv.

Även om laxfisket de senaste åren kommit att förlora i ekonomisk betydelse, utgör det dock en inkomstförstärkning för befolkningen. Laxfångsterna har genom tiderna varierat i omfång. Ingenting talar emot att fisket i Torne älv åter kan öka och därmed också få väsentlig betydelse för bygdens försörjning.

Om kronan utan avgift upplåter fiskerätten i Torne älv, kommer detta att öka tillförsikten och framtidstron i Tornedalen och därmed vara en positiv punktinsats i lokaliseringsfrämjande riktning. Även rättviseskäl talar för att staten här avstår sina ekonomiska rättigheter till bygdens folk.

Ur statsfinansiell synpunkt innebär ett avstående ingen påverkan medan det däremot för invånarna i Tornedalen är av ekonomisk betydelse.

I § 77 regeringsformen stadgas följande:

Kungsgårdar och kungsladugårdar med därtill lydande hemman och lägenheter, kronoskogar, parker och djurgårdar, krono- och stallängar samt laxfisken och andra kronans fisken samt kronans övriga lägenheter må Konungen icke utan riksdagens samtycke genom försäljning, förpantning eller gåva, eller på något annat sätt kronan avhända. De skola förvaltas efter de grunder, riksdagen därom föreskriver; dock att de personer och menigheter, som, efter hittills gällande författningar, sådana kronans tillhörigheter nu innehava eller nyttja, må njuta laglig rätt därå till godo, samt att odlingar eller odlingsbar mark å kronoskogarna må i vanlig ordning, efter nuvarande eller framdeles blivande författningar, kunna till skatte försäljas.

Kungl. Maj:t har redan rätt att upplåta fiskerätt utan avgift. Bestämmelsen härom har utfärdats med stöd av 1934 års förordning, vilken i sin tur utfärdats med stöd av riksdagens beslut.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställles,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att kronans fiskerätt i Torne älv, efter skyndsamt utredning om formen härför, upplåtes till bygdens folk utan avgift.

Stockholm den 24 januari 1968

Per Petersson (h)

Arne Lindberg (cp)

Tore Nilsson (h)

i Agnäs

Nr 364

Av herr Vigelsbo m. fl., om ett ränte- och amorteringsfritt lån till djursjukhuset i Strömsholm.

(Lika lydande med motion nr 714 i Första kammaren)

Den 1 september 1964 öppnades djursjukhuset i Strömsholm, vars verksamhet måste sägas vara av mycket stor betydelse. De ekonomiska villkor under vilka sjukhuset arbetar är dock inte tillfredsställande.

Kostnaderna för uppförandet av sjukhusbyggnaderna utgjorde 1,2 miljon kronor. Det finansierades delvis med bidrag från olika håll. 350 000 kronor måste emellertid lånas av Västerås och Eskilstuna städer och lika mycket i bank. Den totala lånesumman uppgår sålunda till 700 000 kronor. Utgifter-
na för amorteringar, räntor, underhåll av fastigheter och inventarier beräknas uppgå till 90 000 kronor årligen. Bristen på likvida medel präglar